
EINDRAPPORTAGE DEFINITIEFASE PROJECTPLAN 2^E KERKELIJK CENTRUM HG WOUDENBERG VERSIE 1.00

Inhoud

Samenvatting.....	2
1. Inleiding.....	4
2. Taakstelling en opdracht	4
3. Aanpak.....	5
4. Communicatie met de gemeente.....	6
5. Uitwerking projectopdracht	8
6. Draagvlak.....	14
7. Het horen van de gemeente.....	17
8. Conclusies en aanbevelingen	19
9. Voorstel vervolgtraject	20
Bijlage 1 Advies Commissie Visieontwikkeling	21
Bijlage 2: Projectopdracht	23
Bijlage 3: Visie en Visiekaart	25
Bijlage 4: Multicriteria-analyse	29
Bijlage 5: Programma van Eisen (separate bijlage)	

Samenvatting

In opdracht van de algemene kerkenraad is een onderzoek gedaan naar de mogelijke realisering van een 2^e kerkelijk centrum dat kan rekenen op voldoende draagvlak in de gemeente en financieel ook houdbaar is. De projectgroep is dankbaar te mogen rapporteren dat dit, gelet op de resultaten van het door haar uitgevoerde onderzoek, naar haar overtuiging inderdaad het geval is.

Achtergrond van de vraagstelling van de algemene kerkenraad is de door hem ontwikkelde en vastgestelde beleidsnotitie “Visie op de gemeente” en de constatering dat deze visie het best kan worden gerealiseerd door de bouw van een 2^e kerkelijk centrum. Kern van deze visie is dat een 2^e kerkelijk centrum kansen biedt voor verdieping en verbreding van de gemeente: om kerk in en voor de buurt te zijn; in het centrum en in het oosten van het dorp ruimte te hebben voor de omgeving en geborgenheid te bieden, elkaar te kennen en zelf gekend te worden.

Tijdens het onderzoek is de gemeente regelmatig via voortgangsberichten en gemeente- en inloopavonden geïnformeerd en hierover ook bevraagd. Daaruit blijkt dat de visie van de algemene kerkenraad breed wordt gedragen. Wel blijkt bij een deel van de gemeente zorg te bestaan voor een verder uiteengroeien van de wijkgemeenten en over de financiële haalbaarheid en vreest men te moeten kiezen tussen de 2 wijkgemeenten. Getracht is bij de uitwerking van het voorstel aan deze zorgen tegemoet te komen. Er zijn daarom 2 scenario's voor het gebruik van de 2^e kerkelijk centrum ontwikkeld. In het 1^e scenario wordt de kerkzaal van het 2^e kerkelijk centrum alleen gebruikt door wijk II, wat het beste aansluit bij de visie van de algemene kerkenraad. In het 2^e scenario wordt tegemoet gekomen aan de vanuit de gemeente aangedragen zorgen, door een roulerend gebruik van de kerkzaal tijdens de middag-/avonddiensten.

Dit 2^e scenario ziet de projectgroep met het oog op de eenheid van de gemeente als voorkeursscenario, met de aanbeveling om een jaar na ingebruikneming de gang van zaken te evalueren. Aanvullend noemt de projectgroep de mogelijkheid enkele ruilbeurten af te spreken en diensten op 2^e feestdagen. Bid- en dankdagen met een gezamenlijke liturgie te beleggen. Deze opties behoeven overigens wel de goedkeuring van de wijkkerkenraden. De projectgroep stelt voor ook de effecten hiervan een jaar na ingebruikneming van de kerk te evalueren.

Mede gebaseerd op ervaringen elders is een Programma van Eisen opgesteld en zijn op basis daarvan kostenberekeningen gemaakt. Uitgangspunt daarbij is de realisatie van een 2^e kerkelijk centrum bestaande uit een diaconaal-maatschappelijk buurtcentrum met kerkzaal en nevenruimtes. Op basis daarvan is een inschatting gemaakt van de stichtings- en de jaarlijkse exploitatiekosten. Gelet op de diaconaal-maatschappelijke functie die die mede beoogd wordt, draagt het College van Diakenen mede hieraan financieel bij. Uitgangspunt hierbij is, dat het gebouw in eigendom en beheer is van het College van Kerkrentmeester. De projectgroep acht de opgestelde exploitatiebegroting binnen het totaal van de begroting van onze gemeente realistisch en haalbaar bij een stijging van 10% van de opbrengsten uit de vrijwillige bijdrage en een jaarlijkse ledengroei van 1 á 3% over een periode van 5 á 7 jaar of de beschikbaarheid van voldoende rentevrij kapitaal uit de gemeente respectievelijk inkomsten uit para-commerciële verhuur. De genoemde groei mag in het geloof en gebed verwacht worden bij de realisatie van een open en krachtige visie, de profielverbreding van onze gemeente en de dorpsuitbreiding met 900 woningen.

De algemene kerkenraad wordt voorgesteld positief te besluiten over de in dit rapport gegeven conclusies en aanbevelingen (zie hoofdstuk 7) en daarover, conform de kerkorde, de gemeente te horen tijdens een speciaal daarvoor te beleggen vergadering van belijdende leden. Voorgesteld wordt de gemeente dan ook te bevragen over het door de projectgroep geformuleerde voorkeursscenario en aanvullende opties en daarnaast ook op hun intentie dit financieel te willen en kunnen dragen.

1. Inleiding

Op basis van het door de “Commissie Visieontwikkeling 2^e locatie” uitgebracht advies (zie bijlage 1) heeft de algemene kerkenraad in zijn vergadering op 10 december 2015 besloten het onderzoek naar de mogelijkheden en haalbaarheid van een 2^e kerkelijk centrum voor onze hervormde gemeente voort te zetten. Hiertoe stelde de kerkenraad een projectgroep in met als opdracht in het kader van de definitiefase een projectplan op te stellen (bijlage 2).

2. Taakstelling en opdracht

De door de algemene kerkenraad ingestelde projectgroep kreeg als opdracht:

“Stel een projectplan op voor de realisatie van een 2^e vestiging van het Hervormde Gemeente Woudenberg op de eigen kavel in het Groene Woud. Uit het onderzoek dient te blijken dat een werkbare opzet mogelijk is die kan rekenen op voldoende draagvlak in de gemeente en financieel houdbaar is. Het op te stellen projectplan dient in ieder geval de volgende onderdelen te omvatten: programma van eisen, kostenopstelling en financiering, financieringsplan voor de exploitatie, voorstel bestuurlijke inbedding, rooster van gebruik voor de erediensten, draagvlakonderzoek en verkenning van alternatieve oplossingen.”

Het projectplan (met ook de samenstelling van de projectgroep) is als bijlage 2 bij deze rapportage gevoegd. De in het projectplan genoemde onderdelen zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5 van deze eindrapportage.

3. Aanpak

De projectgroep heeft met het oog op het draagvlak het essentieel geacht de leden van de gemeente nauw te betrekken bij het onderzoek naar de mogelijkheid om een 2^e kerkelijk centrum in onze kerkelijke gemeente. Het is immers een centrum van en voor de gemeente. Realisatie is alleen mogelijk als de plannen daarvoor voldoende breed gedragen worden door de gemeente. De projectgroep heeft dan ook veel aandacht geschonken aan communicatie met de gemeente (hoofdstuk 4). Hiertoe heeft de projectgroep veel tijd besteed aan een verduidelijking en precisering van de door de algemene kerkenraad vastgestelde “Visie op de gemeente”. De projectgroep heeft die samengevat in een kernboodschap en enkele kernwoorden. Deze zijn uiteindelijk gepresenteerd in de vorm van een breed verspreide “Ruimtekaart” (Ruimte voor het Woord van God; bijlage 3a). De volledige, in augustus 2015 door de algemene kerkenraad vastgestelde visienotitie is weergegeven in bijlage 3b.

Bij planvorming voor het realiseren van een 2^e kerkelijk centrum is het essentieel te leren van de ervaringen bij andere kerkelijke nieuwbouwprojecten. Daarom heeft de projectgroep een aantal nieuwbouwprojecten uit het recente verleden bezocht en met de betrokkenen gesproken, waardoor veel waardevolle informatie beschikbaar kwam. Bezocht zijn Houten (Sionkerk), Veenendaal (Aller Erf), Nijkerk (De Fontein). Eemnes en Voorthuizen (Bethabara). Ook is gesproken met diverse potentiële externe gebruikers en mogelijke andere belanghebbenden (zie hoofdstuk 5. 1 en 5.2).

Op verzoek van de projectgroep is door het College van Kerkrentmeesters (CvK) i.o.m. het College van Diakenen (CvD), gebaseerd op het Programma van eisen (PvE), een financiële doorrekening gemaakt voor zowel de investeringskosten als de jaarlijkse exploitatiekosten. Hierbij is tevens de mogelijkheid van medefinanciering door het College van Diakenen (CvD) meegenomen. Bij het ontwikkelen van een financieel beeld is tevens de financiële informatie betrokken verkregen bij bezoeken aan nieuwbouwprojecten. Tevens zijn de mogelijkheden van fondswerving en van zowel interne als externe financiering gezien (hoofdstuk 5.2). Hierbij is tevens een financieringsplan voor de exploitatie opgesteld (hoofdstuk 5.3).

Een opzet voor de bestuurlijke inbedding en het gebruik van de kerkzaal voor de eredienst is gegeven in de hoofdstukken 5.4 en 5.5. Gerelateerd aan “Communicatie met de gemeente” (hoofdstuk 4), wordt in hoofdstuk 5.6 nader aandacht geschonken aan de draagvlakproblematiek. Tenslotte wordt in hoofdstuk 5.6, met verwijzing naar eerdere hoofdstukken nog kort ingegaan op alternatieve oplossingen. In hoofdstuk 6 is een voorstel geformuleerd over de wijze waarop de gemeente, zoals de kerkorde voorschrijft, gehoord kan worden na een voorlopig positief besluit van de kerkenraad.

Voor de realisering van haar projectopdracht is de projectgroep 8x plenair in vergadering bijeen geweest. Voor ondersteuning en advisering is de hulp ingeroepen van 2 PKN-gemeenteadvisers, de heren Jack de Koster en Willem Vliek.

4. Communicatie met de gemeente

Gemeenteavonden

Gelet op het grote belang van een goede communicatie met de leden van de gemeente, de ambtsdragers en de diverse kerkelijke colleges is door de projectgroep een communicatieplan opgesteld.

Gemeenteavonden zijn belegd op:

- 11 januari (toelichting besluit AK en projectopdracht,
- 10 maart (presentatie, toelichting en discussie over de visie van de kerkenraad, als samengevat in de door de projectgroep ontwikkelde ruimtekaart "Ruimte voor het Woord van God").
- 26 april (presentatie stand van zaken, bespreking van de gehoorde zorgen, mogelijke gebruiksscenario's getoetst aan de visie van de kerkenraad en aan het ingeschatte draagvlak, en het Programma van Eisen; discussie over zorgen en kansen).
- 21 juni (presentatie financiële doorrekening)

Inloopgesprekken

In de week na 10 maart zijn door de projectgroep 12 open gesprekken gevoerd met briefschrijvers die kritisch stonden tegen het besluit van de algemene kerkenraad van 10 december (6 briefschrijvers reageerden positief).

Uitvloeisel van deze gesprekken is ook, dat door een tweetal gemeenteleden een centraal alternatief is ontwikkeld met uitbreiding van de dorpskerk en Eben-Haëzer met daaraan gekoppeld ook een kostenraming. Hierop wordt nader ingegaan in paragraaf 5.7.

Voortgangsberichten

Naast gemeenteavonden is ook schriftelijk gecommuniceerd richting de gemeente. Op 11 januari is een voortgangsbericht uitgebracht met informatie over het besluit van de algemene kerkenraad op 10 december 2015 en over het vervolgtraject. Op 14 februari is een voortgangsbericht uitgebracht met een korte samenvatting van de visie van de algemene kerkenraad m.b.t. een 2^e locatie en is ingegaan op veel gestelde vragen. Op 10 maart is de eerder genoemde "Ruimtekaart" gepresenteerd en daarna breed verspreid. Daarnaast is in de kerkbode met enige regelmaat aandacht geschonken aan het project en is ook informatie verspreid via de website en facebook.

Overige gesprekken

Op 29 februari en 1 maart is gesproken met de 16+-catechesegroepen.

Op 2 maart vond een gesprek plaats met de ouderenpastores.

Een brede ambtsdragersvergadering is belegd op 3 februari. Hieruit bleek, dat 90% van de 35 aanwezige ambtsdragers de voornemens voor de realisatie van een 2^e kerkelijk centrum ondersteunt. Daarbij zijn door verschillende broeders wel opmerkingen geplaatst dat zij niet zonder zorg zijn voor de effecten op met name het moeilijk te bepalen middendeel van de gemeente.

Op 21 juni is een gemeenteavond belegd waar de financiële doorrekening is toegelicht en besproken.

Bij het communicatietraject is de projectgroep geadviseerd en begeleid door de PKN-gemeenteadviseur Jack de Koster.

Resultaten

Tijdens de inloopgesprekken persisteerden slechts 2 van de gesprekspartners in hun afwijzing van een 2^e locatie.

Van de ca 85 aanwezigen op de gemeenteavond van 10 maart bleek vrijwel iedereen de visie van de kerkenraad te delen. Circa 80% gaf aan een voorstander van een 2^e kerkelijk centrum te zijn, ca 10% bleek tegen en ca 10% was hierover onzeker. Wel waren er breed gedragen zorgen over de eenheid van de gemeente, de persoonlijke positie (moet ik kiezen tussen de 2 wijken?) en de financiële haalbaarheid. Tijdens de gemeenteavond op 26 april is hieraan extra aandacht besteed en werd als belangrijk genoemd zorgpunt opnieuw de financiële haalbaarheid genoemd. In 2 van de reacties werd gesteld dat de gemeente geen inbreng heeft en men het gevoel had in een niet te stoppen rijdende trein te zitten. In de overgrote meerderheid van de reacties werd veel waardering uitgesproken over de open, communicatieve benadering van de gemeente door de kerkenraad.

Uit de jongerengesprekken kwam, naast begrip voor de visie, zorg naar voren over mogelijke scheiding en elkaar niet meer zien. De inschatting van de ouderenpastores hoe de ouderen er in staan bleek nogal gemêleerd. Voor een aantal personen die lichamelijk of verstandelijk problemen hebben is het geen item. Anderen zijn zeer betrokken, hebben behoefte aan “kennen en herkennen” maar hebben ook een zekere scheidingsangst. Men heeft begrip dat meer “ruimte” nodig is, maar ziet zelf veelal geen mogelijkheden hier financieel aan bij te dragen.

De groepen gemeenteleden die de gemeenteavonden bezochten lieten over het geheel genomen een goede doorsnede zien van de opvattingen van de gemeente. Omdat jongeren en ouderen nauwelijks vertegenwoordigd waren zijn dan ook aparte gesprekken met hen gevoerd, waaruit hetzelfde beeld oprijst. De groep die het minst in beeld is gekomen zijn de jonge gezinnen. Het was voor het Projectteam niet mogelijk om deze groep apart te benaderen. Aangenomen wordt dat hun opvattingen niet afwijken van de rest van de gemeente.

5. Uitwerking projectopdracht

Programma van eisen en functies (PvE; bijlage 5; separate bijlage)

In het kader van de voorbereiding van het PvE zijn een aantal recent gebouwde kerkelijke centra bezocht en met de daarvoor verantwoordelijken gesproken. Dit leverde veel zinvolle informatie en aandachtspunten op voor zowel het PvE, de kosten en de mogelijkheden voor fondswerving. Bezocht zijn o.a. Kerkelijk Centrum De Wei (Eemnes), HG Sionskerk (Houten), PG Aller Erf (V'daal) en de HG Voorthuizen. Verder zijn gesprekken gevoerd met de SWOW, De Ark, Kwink, De Wartburg, dhr. V. Pijkeren (t.b.v. overleg burgerlijke gemeente) en dhr R. Verduijn (Van Hogevest Architecten). Deskundig advies is verder ingewonnen bij de PKN-gemeenteadviseur Willem Vlieg, die ook adviseerde in zake de mogelijkheden van fondswerving.

Het uitgewerkte Programma van Eisen gaat uit van het opzetten van een laagdrempelig kerkelijk centrum met naast een kerkzaal en ruimten voor kerkelijk gebruik ook veel aandacht voor het scheppen van mogelijkheden voor diaconaal-/sociaal-maatschappelijke contacten. De mogelijkheden voor het realiseren van commerciële activiteiten zijn niet onderzocht en worden vooralsnog beperkt geacht. Deze mogelijkheden vragen nog om nadere aandacht, maar kunnen beter in een later stadium worden bekeken.

Bij het uitwerken van het PvE zijn ook eventuele aanpassingen meegenomen van de Dorpskerk en Eben-Haëzer bij realiseren van een 2^e kerkelijk centrum. Dit betreffen een relatief beperkte aanpassing van het liturgisch centrum, met name gericht op de Avondmaalsviering, en aanpassingen van Eben-Haëzer gericht op het bevorderen van de mogelijkheden van diaconaal-maatschappelijke activiteiten en een meer laagdrempelig karakter van Eben-Haëzer. Omdat dit een wens is die op zichzelf staat en sowieso aan de orde is, wordt in het navolgende alleen ingegaan op het 2^e kerkelijk centrum.

Uitgangspunten bij het opstellen van het PvE zijn een multifunctioneel karakter, duurzaamheid bij zowel bouw als exploitatie, een keuze voor soberheid, functionaliteit en eenheid in vorm en functie, gebruik van inventaris die vanuit andere (gesloten of te sluiten) kerken ter overname worden aangeboden, een ruim opgezet liturgisch centrum en een maximale inzet van vrijwilligers. Daarnaast adviseert de projectgroep nader onderzoek te doen naar samenwerking met mogelijke partners. Voor gebruik van het kerkelijk centrum voor maatschappelijke activiteiten denkt de projectgroep aan activiteiten specifiek voor kinderen, jeugd en jongeren, door mensen van middelbare leeftijd en ook door ouderen. Voor verdere uitwerking hiervan zie het PvE.

De kerkzaal dient ruimte te bieden aan circa 450 bezoekers met een ruim opgezet liturgisch centrum, waarbij de kerkzaal ook kan worden ingedeeld in enkele onderling te scheiden modulaire eenheden. Tussen ingang en kerkzaal wordt voorgesteld een ontmoetingsruimte te creëren. Verder een consistorie/werkkamer voor de predikant, een stiltecentrum en een aantal nevenruimtes, die bij voorkeur via flexibele wanden kunnen worden vergroot en mogelijk ook kunnen worden gekoppeld aan de kerkzaal. Daarnaast dienen ruimtes voor diaconaal-/sociaal-maatschappelijke functies te worden gecreëerd en dient het centrum over voldoende facilitaire ruimtes te beschikken. Het totaal benodigd ruimtebeslag wordt vooralsnog begroot op ca 1200 m². Eventueel kan met het oog op de kosten (vergoeding voor ontsluitingskosten) gekozen worden voor een gebouw met een 2^e bouwlaag om het bebouwde grondoppervlak niet te groot te maken.

Voor de financiering van het plan is het van belang dat het gebouw mede gericht is op en faciliteiten biedt voor diaconaal-sociaal-maatschappelijke activiteiten en daarvoor in de praktijk ook gebruikt wordt. Dit maakt medefinanciering mogelijk door het College van Diakenen vanuit de beschikbare diaconale middelen.

Kostenopstelling en financiering

Gebaseerd op het Programma van Eisen worden de stichtingskosten geraamd op € 2,3 miljoen, waarvan circa € 2 miljoen voor het gebouw en circa € 300.000 voor de inventaris. Verkoop van de van het bouwkaavel niet gebruikte grond levert naar schatting netto (na aftrek van te betalen ontsluitingskosten voor de totale kavel) € 125.000 op.

Het CvK beschikt aan liquide middelen € 760.000. Daarvan is € 475.000 direct inzetbaar voor de bouw; € 285.000 blijft beschikbaar als reserve werkkapitaal. Het CvD verstrekt op basis van nader uit te werken overeenkomst een 20-jarige lening van € 500.000. Deze overeenkomst behoeft wel de goedkeuring van het Regionaal College voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB) van de PKN.

Uitgangspunt is verder dat door gemeenteleden leningen (voor een deel aflossingsvrij met een bepaalde looptijd) worden verstrekt tot een bedrag van € 250.000. Leningen van derden worden voorzien tot een bedrag van € 190.000. Resterend een benodigde bancaire lening via de Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) van de PKN tot een bedrag van € 510.000. Voor de bancaire lening is als uitgangspunt gehanteerd dat deze in 20 jaar dienen te worden afgelost. De leningsbedragen zijn maximale bedragen.

vermogensbehoefte/financieringsbehoefte		
Stichtingskosten sc 4 (1.200 m ²)	€	2.300.000
Inkomsten uit verkoop restkavel - netto	€	125.000
Totale investering		€ 2.175.000
<u>Financiering</u>		
Liquiditeit	€	760.000
Werkkapitaal reserve	€	285.000
Eigen beschikbare middelen		€ 475.000
<u>Bijdrage/giften gemeenteleden</u>		€ 250.000
<u>Leningen</u>		
Diaconie	€	500.000
financiering obligaties gemeenteleden	€	137.500
financiering obligaties gemeenteleden (bullet loan)	€	112.500
financiering divers (bullet loan)	€	190.000
Financiering Bancair	€	510.000
Totaal benodigde leningen		€ 1.450.000

Zoals af te leiden uit de tabel stelt de projectgroep voor om naast externe fondswerving ook in de eigen kerkelijke gemeente een fondswervingstraject te starten gericht op het leveren van bijdragen via giften en/of langlopende renteloze leningen (bijv. certificaten van € 100 en € 1000).

Dit geeft ook beeld van financieel draagvlak vanuit de gemeente

Financieel onderpand voor de af te sluiten leningen zijn de onroerende goederen die in eigendom zijn van de Hervormde Gemeente.

zekerheden	geschatte waarde	dekkingsgraad	dekkingswaarde
Middenstraat	€ 209.000	90%	€ 188.100
Kavel Maarsbergseweg	€ 150.000	90%	€ 135.000
Dorpskerk	€ 4.785.900	10%	€ 478.590
EH	€ 496.000	70%	€ 347.200
Heinelaan	€ 375.000	90%	€ 337.500
Maarsbergseweg	€ 562.000	90%	€ 505.800
2e locatie	€ 2.300.000	25%	€ 575.000
Totaal			€ 2.567.190

Financieringsplan voor de exploitatie

Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Investeringsbedrag € 2,3 miljoen; bij een lagere investering van bijvoorbeeld € 2 miljoen, gaan de lasten € 9.000 per jaar omlaag.
- Afschrijving inventaris 10 jaar tot 10 %
- Geen afschrijving op het gebouw
- Groei Vrijwillige Bijdrage (VB) van 10%, naast prijsindexatie.
De VB bedraagt op dit moment jaarlijks ruim € 250.000
- Gedurende 5 jaar groei van 3% in ledental door instroom bewoners van de nieuwe wijk en overschrijving uit andere kerkgenootschappen; daarna stabilisatie. Ledengroei genereert extra inkomsten van ca. € 3.000 per procent groei.
- Obligatieleningen uit de gemeente kunnen renteloos worden verworven; 1% rente = ca. € 3.000
- Marginale groei huurinkomsten (uitgezonderd van het CvD).
- Gelijkblijvende exploitatie (m.u.v. salaris gerelateerde kosten 1%)
- Systeem van vrijwilligers wordt gehandhaafd (geen kosten)
- Geraamd exploitatie-overschot 2016 op basis van gegevens t/m juni + € 20.000, waarvan een structurele besparing € 10.000 (in de oorspronkelijke begroting was dit nul).
- Bancaire leningen af te lossen in 20 jaar

De genoemde financieringsstructuur is maximaal benodigd; de leningsbedragen zijn maximale bedragen.

Hieronder staat weergegeven het resultaat van de exploitatie voor de komende 10 jaar (resultaat van de verwachte opbrengsten en kosten).

Exploitatieoverzicht voor de komende 10 jaar

Jaar	Verwacht resultaat
1	€ -11.466
2	€ -3.157
3	€ 2.431
4	€ 8.354
5	€ 6.264
6	€ 10.276
7	€ 8.189
8	€ 6.103
9	€ 4.018
10	€ 1.934
Totaal	€ 32.946

Wat betreft de exploitatie wordt het volgende opgemerkt:

- De eerste 2 jaren is sprake van afnemende aanloopverliezen
- Binnen 5 jaar is qua resultaat een break-even situatie bereikt
- Het eigen vermogen is dusdanig dat voorgaande geen probleem oplevert
- Schommelingen worden veroorzaakt door diverse oorzaken, zoals 3% ledengroei over 5 jaar, inflatoire stijging kosten, enz.

Opties voor verbetering

- Extra inkomsten uit verhuur zaalruimte
- Extra giften
- Rentepercentage SKG verder onderhandelen, de hoogte SKG lening is resultante
- Obligatieleningen niet opeisen (= fiscaal aftrekbare gift)
- Inzet gemeenteleden bij bouw- en onderhoudsactiviteiten
- Hogere opbrengst grond Groene Woud
- Opbrengst uit verkoop onroerend goed (lange termijn)

De volgende tabel geeft inzicht in de cash-flow (kasstroom of levend geld) gedurende die periode.

Jaar	Verwachte cashflow
1	€ -9.072
2	€ -5.262
3	€ 825
4	€ 6.249
5	€ 4.659
6	€ -12.330
7	€ -14.417
8	€ -16.003
9	€ -18.088
10	€ -22.171
Totaal	€ -85.611

Wat betreft de cash-flow geldt het volgende:

- Gedurende de eerste 2 jaren is er een afnemend liquiditeitstekort, waarna 3 jaar overschot
- Er wordt geen break-even situatie bereikt voor wat betreft de liquide middelen; de financiële positie van de kerk is zodanig dat dit de eerste 5 jaar geen problemen mag opleveren
- Vanaf 6 jaar afnemende cash-flow van circa € 20.000 extra per jaar i.v.m. uit te voeren gangbaar onderhoud aan nieuwbouw (gecalculeerd bedrag)
- Rente en aflossing hebben de grootste invloed op de cash-flow
- Extra maatregelen zijn op termijn nodig om de kasstroom te beheersen

De projectgroep stelt voor een traject te starten gericht op bevragen van de gemeente op hun bereidheid hun VB structureel te verhogen. Dit geeft ook beeld van financieel draagvlak vanuit de gemeente

Opzet bestuurlijke inbedding

In het 2^e kerkelijk centrum zullen naast kerkdiensten ook diverse andere activiteiten ontwikkeld worden. Een deel daarvan zal een diaconaal resp. sociaal-maatschappelijk karakter hebben. Dit maakt dat het gebouw deels ook aangemerkt kan worden als een diaconaal centrum. Daarmee ontstaat ook de mogelijkheid voor medefinanciering door de Diaconie. Dat betekent wel dat zorgvuldig naar de juridische structuur moet worden gekeken. Voor het eigenaarschap zijn verschillende opties overwogen:

- Gedeeld eigendom van de grond en het gebouw voor Colleges van Kerkrentmeesters en Diaconie
- Eigendom ligt bij College van Kerkrentmeesters en Diaconie huurt een deel van het gebouw.

Voor het gebruik en het dragen van de kosten daarvan zijn vergelijkbare afspraken te maken.

De projectgroep heeft hierover met de Diaconie overlegd en komt tot de volgende constructie:

- Eigendom en verantwoordelijkheid voor beheer en exploitatie van het gebouw worden gelegd bij het College van Kerkrentmeesters. Dit is conform de huidige situatie in onze gemeente voor de kerk, Eben-Haëzer en de pastorieën.
- De Diaconie verstrekt, gebaseerd op het deels diaconaal en sociaal-maatschappelijk gebruik van het centrum, een aflossingsvrije renteloze lening van € 500.000 voor 20 jaar als financieringsondersteuning bij de bouw en exploitatie. De wijze waarop dit bedrag zal worden gebruikt is onderwerp van nader overleg tussen de Colleges van Kerkrentmeesters en Diakenen. Deze constructie behoeft de goedkeuring van het RCB. Een verzoek hiertoe is in voorbereiding.

De overige bestuurlijke verhoudingen in onze gemeente behoeven in principe geen wijzigingen voor zover die het gebruik en beheer van het 2^e kerkelijk centrum betreffen. Wel verdient het aanbeveling dat het CvK zich bezint op een heldere procedure voor het toewijzen van wijkbudgetten voor specifieke wijkactiviteiten als de behoefte daaraan mocht toenemen.

Rooster gebruik voor de erediensten met inachtneming effect op het draagvlak

Door de projectgroep zijn een aantal mogelijkheden (alternatieven) voor het gebruik van het kerkelijk centrum onderzocht en getoetst aan de visie van de algemene kerkenraad, waarbij tevens een inschatting is gemaakt van de effecten op het draagvlak. Uitgangspunt hierbij is, dat doordeweeks de beschikbare zaalruimten gebruikt worden voor centrale- en diaconaal-sociaal-maatschappelijke activiteiten, verenigingen en verder voor de wijkgebonden activiteiten van wijk 2 (catechese, kerkenraadsvergaderingen, etc.). Ditzelfde geldt ook voor het gebruik van de Dorpskerk en Eben-Haëzer, met dit verschil dat dan voor “wijk 2” “wijk 1” gelezen moet worden.

Alternatieve scenario's (bijlage 4)

De ontwikkelde gebruiksalternatieven richten zich op het gebruik van de kerkzaal voor de zondagse erediensten. Uitgaande van de huidige situatie als referentie (feitelijk een niet reële 0-optie) zijn, na een 1^e inperking, 2 alternatieve gebruiksmogelijkheden verder uitgewerkt en met behulp van multicriteria analyse getoetst aan de visie van de algemene kerkenraad en enkele draagvlakcriteria. Daarnaast is een centraal alternatief (geen 2^e locatie) daaraan getoetst (zie bijlage 4).

De 3 uitgewerkte alternatieven zijn:

1. Volledig gebruik van de kerkzaal door wijkgemeente 2.
2. Tijdens de ochtenddienst gebruik van de kerkzaal door wijk 2.
Wekelijks roulerend gebruik door wijk 1 en wijk 2 van de kerkzaal en de dorpskerk tijdens de middag-/avonddienst¹. (Dit betekent dat de kerkzaal van het centrum 's middags/'s avonds op de

¹ De projectgroep doet geen uitspraak over de tijdstippen van de kerkdiensten. De wijkkerkenraden hebben hierin waarschijnlijk hun eigen voorkeuren en zullen dit i.o.m. de AK moeten regelen.

zondag de ene week wordt gebruikt door wijkgemeente 1 en de andere week door wijkgemeente 2; de andere wijkgemeente maakt dan gebruik van de Dorpskerk).

3. Geen 2^e kerkelijk centrum, maar grootschalige verbouwing en aanpassing van de dorpskerk en Eben-Haëzer.

Uit de multicriteria-analyse blijkt dat alternatief 1 in vergelijking met de 0-optie (= niets doen) het beste scoort wat betreft de visie van de algemene kerkenraad. De projectgroep ziet in dit alternatief de meeste kansen om de (wijk)gemeenten te bouwen en diaconaal/maatschappelijk dienend aanwezig te zijn. Alternatief 2 scoort minder goed, maar ligt qua draagvlak bij de middengroep mogelijk iets gunstiger. Alternatief 3 komt slechts in beperkte mate tegemoet aan de visie van de algemene kerkenraad, scoort qua draagvlak wat betreft de middengroep waarschijnlijk wat beter dan de 0-optie, maar slechter voor wat betreft de flanken ter rechter- en linkerzijde van de gemeente. De kosten dit alternatief 3 liggen globaal 20 – 25% lager dan nieuwbouw van een kerkelijk centrum in het oosten van het dorp (zie ook hoofdstuk 5.7). Dit is gebaseerd op een ruwe kostenschatting van het alternatief dat is aangedragen door enkele gemeenteleden. In deze kostenschatting is geen rekening gehouden met de kosten van de in dit voorstel beoogde aanschaf van een ruimte in het centrum van het dorp voor diaconaal/sociaal-maatschappelijke activiteiten en met de opbrengst van de bij deze centrale optie mogelijke verkoop van het perceel grond in het Groenewoud.

De projectgroep beklemtoont met nadruk dat, willen we de door de algemene kerkenraad ontwikkelde visie op de gemeente in de praktijk gestalte geven, niets doen (de 0-optie) geen reële optie is. Het (mogelijk ten dele) realiseren van de visie op één locatie (Dorpskerk/Eben-Haëzer) brengt eveneens hoge kosten met zich mee, op bijna vergelijkbaar niveau als nieuwbouw.

De algemene kerkenraad dient zich terdege bewust te zijn dat geestelijk leiding geven aan de gemeente ook betekent verantwoordelijkheid te willen dragen om ook naar de toekomst groei en geestelijke groei van de gemeente mogelijk te maken en in biddend opzien de daarvoor noodzakelijke besluiten te willen nemen, ook als daar grote kosten mee gemoeid zijn en een deel van de gemeente onvoldoende bewust is van de noodzaak tot het nemen van ingrijpende besluiten. In vertrouwen op onze Hemelse Vader mogen ook in deze wij bidden om de doorwerking van Zijn Geest en niet de kracht in onszelf stellen. Als God het wil, zal Hij dat ook doen. Ook zonder compromis denken van onze zijde.

Gelet op het voorgaande concludeert de projectgroep dat het scenario van alternatief 2 het meest tegemoet komt aan zowel het realiseren van de visie van de AK als het verkrijgen van voldoende draagvlak in de gemeente en dus vooralsnog de voorkeur verdient. Uitgangspunt hierbij is, dat iedere wijkgemeente de ene week 's middags/'s avonds kerkt in de nieuwe kerk en de andere zondag in de oude kerk. De projectgroep stelt hierbij voor na 1 jaar een evaluatiemoment in te bouwen, waarbij een definitieve keuze wordt gemaakt voor alternatief 1 of 2.

6. Draagvlak

Mede gelet op het draagvlak dat noodzakelijk is voor de realisatie van een 2^e kerkelijk centrum is de projectgroep een traject van intensieve communicatie en consultering/bevraging van zowel ambtsdragers als gemeenteleden ingegaan (zie hoofdstuk 4).

Diverse kleine peilingen

Uit peiling van de ambtsdragers blijkt, dat circa 90% van hen instemt met de visie van de algemene kerkenraad en positief staat tegenover de voorstellen te komen tot een 2^e kerkelijk centrum. Uit peilingen tijdens de gemeenteavonden blijkt een soortgelijk beeld. Vrijwel iedereen draagt de visie en ca 80% is voorstander van het realiseren van een 2^e locatie, mits wel zo veel als mogelijk rekening wordt gehouden met de wens de eenheid van de gemeente te bewaren en e.e.a. ook financieel haalbaar is. Ook bij de jeugd (16+) en de ouderen (informatie ouderenpastores) blijkt begrip voor de visie van de algemene kerkenraad, maar wordt ook scheidingsangst ervaren. Om aan deze zorgen tegemoet gekomen is door de projectgroep gesuggereerd ook een alternatief voor wisseling van de middag-/avonddiensten mee te nemen (zie hoofdstuk 5.5), de huidige diensten met een gezamenlijke liturgie te continueren en ook enkele ruilbeurten in te roosteren (zie hierna). Of dit genoegzaam is om het draagvlak voor het 2^e kerkelijk centrum te bevestigen en het ook een bestendig houdbare opzet is, zal moeten blijken.

Overigens merkt de projectgroep in dit verband op dat het risico van uiteengroeien van de wijkgemeenten niet alleen afhankelijk is van of veroorzaakt wordt door de realisatie van een 2^e kerkelijk centrum, maar minstens zo zeer door het groeiende verschil tussen beide wijkgemeenten in liturgisch opzicht. Het is merkwaardig dat dit onderscheid door een aantal gemeenteleden niet expliciet wordt gemaakt. Men verbindt blijkbaar deze beide mechanismen, die wel samenhangen en elkaar ook kunnen versterken, maar feitelijk gescheiden zijn.

De zelfstandige ontwikkeling van de wijken is feitelijk de consequentie van de beslissing in 2004 om het spoor van de modulaire nuancering in te slaan. Deze ontwikkeling is een nog voortgaand proces waaraan de laatste jaren enige versnelling is gegeven. De modulaire nuancering op zich is niet het probleem (eerder een zegen voor de gemeente), maar het risico dat beide wijkgemeenten elkaar hierover de maat nemen en in conflict raken. Dat is ons inziens eerder het geval bij het 'bewonen van één huis' (de 0-optie) dan bij een 2e kerkelijk centrum.

Mogelijkheden van draagvlakvergroting voor een 2e locatie

Het eerder genoemde voorkeursalternatief 2 is door de projectgroep geformuleerd om, zij het ten koste van de visie, tegemoet te komen aan de zorgen van gemeenteleden over de eenheid van de gemeente.

Verder constateert de projectgroep dat in de gemeente er al tal van centraal georganiseerde activiteiten zijn en bepleit met nadruk het belang van de continuering hiervan: jeugdwerk, ouderenwerk, evangelisatiewerk, kringen, verenigingen, Bijbelzingen, ambtsdragersvergaderingen, enz. Uitgangspunt was, is en zal ook naar de toekomst zijn dat op de gehele gemeente gerichte activiteiten zo veel als mogelijk door beide wijkgemeenten gezamenlijk worden opgepakt en alleen decentraal als het moet vanwege inhoudelijk belangrijke of mogelijk principiële verschillen van inzicht. Bij deze aanpak kan wel worden afgesproken dat één van beide wijkgemeenten bij een bepaalde activiteit een trekkersrol kan vervullen en de andere wijk aanhaakt. Op deze wijze vermijden we competitie tussen de wijken waarbij vergelijkbare activiteiten uitgevoerd worden en dus dubbel gedaan worden. Dit dient de efficiency en de eenheid van de gemeente en het zorgt ervoor dat we elkaar versterken.

Daarnaast heeft de projectgroep zich er op bezonnen of er nog aanvullende mogelijkheden zijn gericht op draagvlakvergroting voor realisering van de visie en daarmee van het beoogde 2^e kerkelijk centrum. Zo is door diverse gemeenteleden de suggestie geuit om als teken van eenheid de predikanten ook in de andere wijkgemeente beurten te laten vervullen. Andere gemeenteleden zijn daar juist geen voorstander van, gelet op de (in de toekomst mogelijk verder toenemende) liturgische verschillen tussen beide wijkgemeenten. Een andere optie is de diensten waarvoor momenteel een gezamenlijke liturgie geldt

(Nieuwjaarsdag, 2^e feestdagen en de avonddiensten op Bid- en Dankdagen) ook na realisatie van een 2^e kerkelijk centrum continueren.

Rekening houdend met de gehele breedte van de gemeente (middengroep en flanken) geeft de projectgroep aanvullend de volgende opties in overweging:

1. Handhaaf de diensten met een afgesproken gezamenlijke liturgie op Nieuwjaarsdag, 2^e feestdagen en de avonddiensten op Bid- en Dankdagen en houdt die in de Dorpskerk.
2. Regel jaarlijks bijvoorbeeld 6 ruilbeurten (eens in de 2 maanden) waarbij de predikant van wijkgemeente 1 voorgaat in de dienst van wijkgemeente 2 en gelijktijdig de predikant van wijkgemeente 2 voorgaat in de dienst van wijkgemeente 1. Hierbij wordt dan, evenals bij optie 1 een gezamenlijk geaccepteerde liturgie gebruikt. Hierbij wordt feitelijk ook tegemoet gekomen aan een eerdere gedachtenvorming in de wijkkerkenraden over het jaarlijks realiseren van 4 á 6 ruilbeurten met de eigen wijkpredikanten.

Hierbij tekent de projectgroep aan, dat de beslissingsbevoegdheid voor invoeren van deze opties niet ligt bij de algemene kerkenraad, maar bij de wijkkerkenraden die daartoe op verzoek van de algemene kerkenraad kunnen beslissen. Gelet op de mogelijke effecten bij realisering van deze opties is de projectgroep van mening dat het verstandig is deze effecten een jaar na ingebruikneming van het nieuwe centrum te evalueren.

Representativiteit

Onzeker blijft in hoeverre de bezoekers van de gemeenteavonden een reële afspiegeling zijn van de gehele gemeente. Een logische veronderstelling is, dat met name tegenstanders van voornemens hiertegen zullen ageren en de gemeenteavonden bezoeken en gelegenheden tot inspreken zullen benutten. Daarvan bleek tijdens de gemeenteavonden weinig. Wel werd een begrijpelijke zorg uitgesproken over het behoud van de eenheid van de gemeente en de financiële houdbaarheid. Deze aspecten zijn door de projectgroep in haar voorstellen zorgvuldig meegewogen. Van de oorspronkelijk ontvangen 18 schriftelijke reacties was 2/3 deel negatief van toonzetting en stond 1/3 positief tegenover een 2^e kerkelijk centrum. Nadien zijn nog enkele reacties ontvangen met juist een meer positieve insteek. Gesprekken met betrokken bezwaarden verliepen over het algemeen positief, minimaal er in resulterend de kerkenraad het voordeel van de twijfel te gunnen. Gesprekken in de wandelgangen met middengroepers die de gemeenteavonden niet hebben bezocht duiden veelal op begrip voor de voorstellen en de wenselijkheid daarvan. Het niet bijwonen van gemeenteavonden is blijkbaar niet gebaseerd op afwijzing van de voornemens. Door sommigen is wel gezegd dat het onderwerp erg leeft in de gemeente, maar dat velen het gevoel hebben op de uitkomst geen invloed te kunnen uitoefenen (het is een gelopen race, omdat de kerkenraden al een beslissing hebben genomen). Hoewel dat feitelijk onjuist is, zou het wel kunnen betekenen dat een aantal gemeenteleden zich weliswaar niet actief verzet tegen het voornemen, gelaten afwacht en uiteindelijk niet bereid is om aan de uitvoering een actieve bijdrage te leveren. Uit de praktijk elders is bekend, dat er altijd een kleine groep gemeenteleden is die niet te overtuigen is en op hun afwijzende standpunt blijven staan.

In de voorliggende voorstellen heeft de projectgroep gepoogd te anticiperen op de door gemeenteleden uitgesproken zorgen over het behoud van de eenheid van de gemeente en de financiële houdbaarheid. Op grond hiervan schat de projectgroep in dat, als de gemeente na een voorlopig besluit van de algemene kerkenraad op 30 juni 2016, formeel in september hierover gehoord wordt, qua draagvlak voor een 2^e locatie minimaal een vergelijkbaar maar waarschijnlijk positiever beeld zal opleveren dan bij de tot dusverre gehouden gemeenteavonden (zie ook hoofdstuk 7).

Samenvattend

Gaandeweg het traject is het begrip voor de visie (inclusief een 2^e locatie) naar onze overtuiging gegroeid en is er bij een ruime meerderheid van de gemeente bereidheid om het plan te accepteren. Wel blijft er bij een behoorlijk aantal gemeenteleden angst voor uiteen groeien van de wijken. Daarop poogt de projectgroep met haar voorstellen zo goed mogelijk te anticiperen met, naar verwachting, verdere

vergroting van het draagvlak. Enkele gemeenteleden zien geen noodzaak voor een 2^e locatie, redenerend vanuit kosten en ruimtebehoefte, dus grotendeels voorbij gaand aan de visie op de gewenste gemeenteontwikkeling. Een concreet beeld van de omvang van de bezwaarden ontbreekt op dit moment.

Verkennen alternatieve oplossingen

Zoals reeds eerder door de algemene kerkenraad is vastgesteld is, mocht realisatie van een 2^e kerkelijk centrum niet mogelijk blijken, niets doen geen optie gelet op de visie van de algemene kerkenraad op de gemeente. Om dan toch nog op enigerlei wijze mogelijkheden te scheppen om tegemoet te komen aan de visie ontwikkeld door de algemene kerkenraad kan de algemene kerkenraad een forse verbouwing en uitbreiding van de dorpskerk en Eben-Haëzer overwegen. De mate waarin op deze wijze de visie wordt tegemoet gekomen is naar de overtuiging van de projectgroep beduidend minder dan bij realiseren van een 2^e kerkelijk centrum en de kosten zijn mogelijk iets lager. Of het draagvlak voor deze optie groter is dan voor bouw van een 2^e kerkelijk centrum is voor de projectgroep zeer de vraag, ook al hebben wij dat niet onderzocht. Mogelijk is er daarvoor meer draagvlak bij de middengroep, maar in de flanken is juist meer draagvlak voor een 2^e kerkelijk centrum. Vanuit die optiek acht de projectgroep dit zowel beleidsmatig als vanuit financieel oogpunt geen aantrekkelijk alternatief. Hierbij wijst de projectgroep er op dat bij het niet doorgaan van een 2^e locatie de kans erg groot is dat opnieuw een aanzienlijk deel van de leden (zeker die met een wijk 2 profiel, maar mogelijk ook met een wijk 1 profiel), gaan afhaken.

Met inachtneming van het direct hiervoor gestelde informeert de projectgroep de algemene kerkenraad dat enkele leden van de gemeente haar een uitwerking van een centrale optie als bedoeld in alternatief 3 heeft aangereikt. Deze uitwerking bestaat uit 3 delen:

1. Inwendige verbouwing van de dorpskerk (uitbreiding van het liturgisch centrum en ter compensatie de bouw van 2 galerijen in de zijbeuken) en een uitwendige aanbouw (een volledige inkapseling van de kerk met een serreconstructie (glas/staal) tot onder de dakgoot, waarbij ter weerszijden van het schip ontmoetingsruimtes kunnen worden gecreëerd, alsmede garderobes, toiletten, etc.)
2. Uitbreiding en vernieuwbouw van Eben-Haëzer door vergroting van de hal en het plaatsen van een extra verdieping op zaal 4.
3. Koop of huur van een ruimte in het centrum van het dorp voor diaconaal/sociaal-maatschappelijke activiteiten (als mogelijkheid werd genoemd het Rabobankdeel van het pand waarin het Kulturhuis is gehuisvest).

Door de opstellers van dit plan is aangegeven dat de kosten van realisering van de punten 1 en 2 qua orde van grootte liggen rond € 1,8 miljoen (inclusief BTW, maar exclusief inrichtingskosten, bestratingen, tuinaanleg en realisering van punt 3). De kosten van uitvoering van dit plan zijn voor wat betreft de verbouwing van de dorpskerk en Eben Haezer globaal dus 20 – 25% lager dan de bouw van een nieuw kerkelijk centrum in het oosten van het dorp. Daarbij is geen rekening gehouden met enerzijds de voor de centrale optie evenzo voorgestelde koop of huur van een ruimte in het centrum van het dorp voor diaconaal/sociaal-maatschappelijke activiteiten en anderzijds de vrijkomende gelden doordat bij een centrale optie de grond in het Groede Woud kan worden verkocht. Verder kunnen vragen worden gesteld bij de haalbaarheid en draagvlak (ook in de burgerlijke gemeente) van deze voorstellen. Dit is niet nader onderzocht.

7. Het horen van de gemeente

Horen van de gemeente

Op 26 augustus 2015 is door de algemene kerkenraad de beleidsnotitie “Visie op de gemeente” vastgesteld. Voor realisatie van die visie werd de wenselijkheid uitgesproken te komen tot een 2^e kerkelijk centrum van onze gemeente. De gemeente is over deze visie geïnformeerd in het op 13 oktober 2015 verschenen Voortgangsbericht nr. 2. De gemeente werd hierover gehoord tijdens een gemeenteavond op 19 november. Gehoord hebbend de reacties van de gemeente besloot de algemene kerkenraad op 10 december het traject richting de ontwikkeling van een 2^e kerkelijk centrum te vervolgen met de start van de volgende (definitie)fase. De gemeente werd hierover geïnformeerd via voortgangsbericht nr. 3 en een op 11 januari gehouden gemeenteavond.

Op 10 maart werd de gemeente nogmaals gehoord op een gemeenteavond en werd ook de “ruimtekaart” uitgebracht met kernachtig samengevat en uitgewerkt de visie van de algemene kerkenraad op een 2^e kerkelijk centrum. Daarna is de gemeente nog geïnformeerd en gehoord op gemeenteavonden gehouden op 26 april (bespreking gehoorde zorgen, benoemen mogelijke gebruiksscenario’s) en 21 juni (presentatie financiële doorrekening en discussie daarover).

Uit het horen van de gemeente bleek, dat de beleidsnotitie “Visie op de gemeente” breed gedragen wordt. Wel is daarbij door een aantal gemeenteleden de zorg uitgesproken dat realisatie van een 2^e kerkelijk centrum zou kunnen leiden tot een verder (versneld) uiteengroeien van beide wijkgemeenten. Daarnaast vreesden een aantal gemeenteleden dat zij een keus zouden moeten maken tussen beide wijkgemeenten en is zorg uitgesproken over de financiële haalbaarheid. Die punten zijn ook geuit in een aantal schriftelijke reacties.

De uitgesproken zorgen heeft de projectgroep zwaar laten meewegen bij de verdere uitwerking van de definitiefase en bij de scenario-ontwikkeling en aanvullende opties ook nadrukkelijk ook meegenomen.

Voorstel aanpak “horen” van de gemeente op 14 september 2016

Bij finale besluitvorming over een 2^e kerkelijk centrum dient de gemeente opnieuw gehoord te worden. Daarvoor is als datum 14 september 2016 gereserveerd. De projectgroep stelt voor alle volwassen (belijdende- en 18+ doop-)leden van de gemeente voor dit “horen” uit te nodigen en de bijeenkomst in de kerk te organiseren (vergelijkbaar met de 2-jaarlijkse kerkenraadsverkiezingen).

De visie van de algemene kerkenraad is definitief vastgesteld en wordt breed gedragen. Consequentie van de visie is, dat om die te realiseren nietsdoen geen optie is. De in deze nota geformuleerde optie voor uitbreiding van de Dorpskerk en Eben-Haëzer is visueel zeer ingrijpend, draagt slechts beperkt bij aan het realiseren van de visie en vergt een investering die naar schatting ongeveer 20 -25% lager uitkomt dan de bouw van een nieuw kerkelijk centrum. Dit acht de projectgroep in dit stadium geen reële optie. Bovendien valt deze optie buiten de opdracht van de projectgroep.

De projectgroep stelt voor de aanwezige gemeenteleden na een toelichting op de voornemens het volgende voor te leggen.

1. De algemene kerkenraad ziet 2 mogelijke scenario’s voor het gebruik van een 2^e kerkelijk centrum:
 - a. Het 2^e kerkelijk centrum wordt geheel gebruikt door wijkgemeente 2 en wordt verder gebruikt voor centrale- en diaconaal-maatschappelijke activiteiten. De nieuwe kerkzaal wordt in principe ’s zondags alleen gebruikt voor diensten van wijkgemeente 2. Deze optie komt het meest tegemoet aan het realiseren van de visie van de algemene kerkenraad.
 - b. Wijkgemeente 2 kerkt ’s ochtends altijd in de nieuwe kerkzaal. De middag-/avonddiensten vinden voor wijk 1 en wijk 2 wekelijks wisselend plaats in de dorpskerk en in het nieuwe kerkelijk centrum.

De algemene kerkenraad ziet scenario b als voorkeursscenario, met de kanttekening dat de kerkenraad een jaar na ingebruikneming een evaluatiemoment wil inbouwen.

Daarnaast ziet de algemene kerkenraad enkele aanvullende opties, die de kerkenraad ter goedkeuring wil aan de wijkkerkenraden. Dit betreft:

- a. Op Nieuwjaarsdag, 2^e feestdagen en de avonddiensten op de Bid- en Dankdagen worden in de Dorpskerk diensten met een gezamenlijk afgesproken liturgie gehouden, waarbij de diensten om beurten onder verantwoordelijkheid staan van de kerkenraden van wijk 1 en wijk 2.
- b. Eens in de 2 maanden gaat de predikant van wijkgemeente 1 voor in wijkgemeente 2 en gelijktijdig de predikant van wijkgemeente 2 in een dienst van wijkgemeente 1. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een gezamenlijk afgesproken liturgie.

Bij aanvaarding van deze opties zullen ook de effecten hiervan geëvalueerd worden een jaar na ingebruikneming van het 2^e kerkelijk centrum.

Bij scenario 2 en de opties a en b wordt tegemoet gekomen aan de gemeenteleden die zich zorgen maken over het uit elkaar groeien van de wijken en zelf liever geen keuze willen maken tussen beide wijken. Realisering van dit scenario en deze opties doet slechts beperkt afbreuk aan de mogelijkheden om de visie van de algemene kerkenraad te realiseren. De algemene kerkenraad verwacht dat realisering van betreffend scenario 2 en de opties a en b ook blijft binnen de acceptatiegrenzen van hen die de voorkeur geven aan een maximale uitwerking van de visie van de algemene kerkenraad op de gemeente.

De gemaakte keuzes zullen na een proefperiode van een jaar worden geëvalueerd.

Gelet op het voorgaande stelt de projectgroep voor, de gemeente tijdens de gemeenteavond schriftelijk te bevragen over de volgende zaken:

- De visie van de algemene kerkenraad over het samen gemeente zijn, er zijn in Woord en daad voor den naaste en voor elkaar.
- De voorgenomen bouw van een 2^e kerkelijk centrum annex diaconaal-maatschappelijk buurtcentrum in het oosten van het dorp.
- Het gebruik van de kerkzaal door de wijkgemeenten
- Realisering van een beperkt aantal ruilbeurten.
- Het maken van een bouwkundig ontwerp.
- De financiële haalbaarheid
- Individuele betrokkenheid gemeenteleden bij een vervolgtraject

De projectgroep is bereid ter voorbereiding van de gemeentevond op 14 september aanstaande voorgaande statements en vraagstelling nader te preciseren en uit te werken.

8. Conclusies en aanbevelingen versie 12 augustus 2016

1. De projectgroep concludeert dat, wil de algemene kerkenraad zijn visie op de gemeente gestalte geven, niets doen geen optie is. De algemene kerkenraad dient zijn verantwoordelijkheid te nemen voor het creëren van ruimte voor de gewenste toekomstige groei en geestelijke groei van de gemeente, gericht op het realiseren van één sterke gemeente met 2 robuuste wijken met de Goddelijke opdracht met Woord en Daad in de wereld present te zijn.
2. De projectgroep is van mening dat een centrale optie onvoldoende mogelijkheden biedt om de visie van de algemene kerkenraad te realiseren en waarschijnlijk ook geen groter draagvlak zal hebben dan realisering van een 2^e kerkelijk centrum. De investeringskosten voor een dergelijke centrale oplossing liggen op basis van een globale kostenraming qua orde van grootte 20 á 25% lager, terwijl projectgroep bij de haalbaarheid vraagtekens zet.
3. De projectgroep acht het essentieel dat, om de visie van de algemene kerkenraad te kunnen realiseren, het 2^e kerkelijk centrum nadrukkelijk ook een functie als Bijbels geïnspireerd buurtcentrum heeft, gericht op het realiseren van diaconaal-maatschappelijke activiteiten in het oosten van het dorp.
4. Door de projectgroep zijn enkele alternatieven ontwikkeld gericht op het gebruik van de kerkzaal. De projectgroep constateert dat alternatief 1 (gebruik kerkzaal 2^e locatie uitsluitend voor erediensten van wijk 2) het enige alternatief is dat volledig tegemoet komt aan de visie van de algemene kerkenraad. Het biedt de meeste kansen de gemeente te bouwen en diaconaal-maatschappelijk aanwezig te zijn. De vrees dat deze optie tot een sterker of sneller uiteengroeien van de wijken zal leiden dan bij een centrale optie acht de projectgroep betwistbaar. Ook in de huidige situatie is sprake van toenemende liturgische verschillen.
5. Met het oog op het draagvlak adviseert de projectgroep de algemene kerkenraad echter voorlopig te kiezen voor het scenario van alternatief 2, omvattende het doordeweeks gebruikmaken van het 2^e kerkelijk centrum voor centrale activiteiten, diaconaal-maatschappelijke activiteiten en activiteiten van wijk 2. Betreffende het gebruik van de kerkzaal voor de erediensten adviseert de projectgroep dat 's morgens de kerkzaal wordt gebruikt voor diensten belegd door wijkgemeente 2. Voor de middag/avonddiensten stelt de projectgroep een periode van 1 jaar voor waarbij de kerkzaal afwisselend wordt gebruikt door wijk 1 en wijk 2. Dit dient na 1 jaar geëvalueerd te worden, waarna een definitief besluit genomen wordt. Grosso modo geldt het hiervoor gestelde evenzeer voor Dorpskerk en Eben-Haëzer, met dit verschil dat voor "wijk 2" gelezen moet worden "wijk 1".
Daarnaast beklemtoont de projectgroep met nadruk het belang van het ook naar de toekomst continueren van de tot dusverre centraal georganiseerde activiteiten.
6. Aanvullend stelt de projectgroep voor om de voor een aantal hoogtijdagen afgesproken diensten met een gezamenlijke liturgie (Nieuwjaarsdag, 2^e feestdagen en de avonddiensten op Bid- en Dankdag (in de Dorpskerk) te continueren. Een andere aanvullende optie is om bijvoorbeeld eens in de 2 maanden de predikant van wijkgemeente 1 te laten voorgaan in een dienst van wijkgemeente 2 en gelijktijdig de predikant van wijk 2 te laten voorgaan in een dienst van wijk 1. Uitgangspunt hierbij is, dat ook bij deze ruildiensten een gezamenlijk afgesproken liturgie wordt gebruikt. Deze aanvullende opties vereisen de goedkeuring van de beide wijkkerkenraden. Bij invoeren dienen de effecten hiervan na een jaar geëvalueerd te worden, waarna ook hier definitief over wordt besloten.
7. De projectgroep adviseert om, ten behoeve van de diensten van wijk 1, beperkte aanpassingen te doen aan het liturgisch centrum van de Dorpskerk, met name gericht op de Avondmaalsvieringen en verder te bezien in welke mate aanpassingen van Eben-Haëzer wenselijk zijn, met name om ook in Eben-Haëzer het diaconaal-maatschappelijke werk meer mogelijkheden te bieden en de laagdrempeligheid van Eben-Haëzer te vergroten.
8. De projectgroep acht het Programma van Eisen een goede basis voor het ontwerp en kostenberekeningen van een 2^e kerkelijk centrum en adviseert de algemene kerkenraad het Programma van Eisen over te nemen als basis voor verder planontwikkeling.
9. De projectgroep acht de op basis van het Programma van Eisen opgestelde exploitatiebegroting haalbaar bij een stijging van 10% van de opbrengsten van de vrijwillige bijdrage en een jaarlijkse ledengroei van 1 á 3 % gedurende een periode van 5 á 7 jaar of de beschikbaarheid van

voldoende rentevrij kapitaal uit de gemeente, respectievelijk inkomsten uit para-commerciële verhuur.

- 10.** De projectgroep adviseert de algemene kerkenraad in te stemmen met de voorgestelde financieringsstructuur door het College van Kerkrentmeesters (CvK) en College van Diakenen (CvD). Wat betreft de bestuurlijke inbedding dient het uitgangspunt hierbij te zijn dat zowel Dorpskerk, Eben-Haëzer als het 2^e kerkelijk centrum worden beheerd door het CvK, waarbij wat betreft de diaconaal-maatschappelijke activiteiten afspraken worden gemaakt met het CvD.
- 11.** De projectgroep adviseert de algemene kerkenraad de mogelijkheden voor gebruik van het 2^e kerkelijk centrum voor commerciële activiteiten nader te onderzoeken, evenals het gebruik door maatschappelijke partners.
- 12.** De projectgroep adviseert de algemene kerkenraad na het nemen van een positief besluit de gemeente, conform de kerkorde, te horen over dit genomen voorlopig besluit (zie hoofdstuk 6).
- 13.** De projectgroep adviseert de algemene kerkenraad, na een genomen positief besluit, de financiële draagkracht van de gemeente nader te onderzoeken, planuitwerking verder ter hand te nemen (ontwerpfase) en daarover ook in overleg te treden met de betreffende kerkelijke instantie (het RCBB) en de burgerlijke overheid. Daarnaast adviseert de projectgroep een brede diaconale commissie in te stellen om de voorgestelde diaconaal-maatschappelijke activiteiten in het 2^e kerkelijk centrum en in Eben Haëzer nader uit te werken.

9. Voorstel vervolgtraject

Indien de algemene kerkenraad besluit verder te gaan met de plannen ter realisering van een 2^e kerkelijk centrum stelt de projectgroep voor in het kader van de daarna te starten ontwerpfase en onderzoek naar de financiële slagkracht nieuwe projectgroepen en daarbij passende samenstelling in te stellen. De projectgroep denkt daarbij aan de instelling van een fondswervingscommissie, een diaconale commissie om de diaconaal-maatschappelijke activiteiten en de en de daarvoor benodigde faciliteiten, zowel in het oosten van het dorp als in Eben Haëzer, nader uit te werken en een commissie die belast is met het ontwerp van het kerkelijk- annex diaconaal-maatschappelijk buurtcentrum.

Bijlage 1

Aan: GM/algemene kerkenraad
Van: commissie visieontwikkeling 2^e locatie
dd : 2 december 2015

Inleiding

De commissie heeft zich in zijn vergadering op 30 november nader beraden over het door de AK in te nemen standpunt met betrekking tot een 2^e locatie en een eventueel vervolgtraject. Hierbij zijn de reacties van de gemeenteleden op de gemeenteavond en later ontvangen schriftelijke reacties alsmede de meningen van de ambtsdragers geuit tijdens de brede ambtsdragersvergadering meegewogen.

Ten diepste gaat het om de keuze tussen een centraal model op 1 locatie en een decentraal model op 2 locaties. De commissie is van mening dat alleen met een decentraal model optimaal de gemeente-opbouw (eenheid van prediking en pastoraat, omzien naar elkaar, elkaar kennen en als kerk sociaal-maatschappelijk betrokken zijn) wordt gediend. Bijkomend voordeel is, de aanwezigheid van de kerk in het oosten van het dorp en de oplossing van het ruimtegebrek. De commissie is van mening dat Bijbels gemotiveerd het adagium moet zijn "splitsen als het kan en niet splitsen als het moet". Ze onderkent dat er nog tal van onzekerheden zijn wat betreft de haalbaarheid. Die zullen dan ook in de volgende fase moeten worden onderzocht. Dit geldt ook voor een centraal model als alternatief voor het geval een decentraal model niet haalbaar blijkt. Oplossing van het ruimtegebrek is ook zeer wel mogelijk bij een centraal model. Voor de andere, meest belangrijke aspecten (gemeenteopbouw en het in de volle breedte van de gemeente als kerk en sociaal-maatschappelijk aanwezig zijn in het dorp) is dit niet of nauwelijks het geval.

Nietsdoen is geen optie. Ook bij een centraal model zullen maatregelen moeten worden genomen die grote kosten met zich meebrengen. Daarbij kan dan echter niet of in zeer onvoldoende mate worden tegemoet gekomen aan de wensen met betrekking tot gemeenteopbouw als ook neergelegd in de wijkbeleidsplannen en het sociaal-maatschappelijk aanwezig zijn in Woudenberg. Ook praktische problemen bemoeilijken de realisering van een centraal model. Denk hierbij aan de, bij realisering van een ontmoetingsruimte, tussen de beide morgendiensten door elkaar lopende verkeersstromen en de dan ontstane vrijwel niet op te lossen parkeerproblemen. Realisatie van een groot liturgisch centrum in de kerk is niet zinvol in verband met de wisseling van diensten en niet haalbaar vanwege een te groot verlies van zitplaatsen.

De commissie stelt de AK voor dat deze op 10 december de voorkeur uitspreekt voor een decentraal model op 2 locaties als het model dat, mits haalbaar, het beste tegemoet komt aan een optimale opbouw van de gemeente en ook op de langere termijn de beste perspectieven biedt. In het daarna te definiëren vervolgtraject zal moeten worden gezien wat het beste past en haalbaar is in onze gemeente, mede in relatie tot de ruimere omgeving en ook past in onze Bijbelse opdracht. Daarbij zullen ook de door de gemeente en ambtsdragers ingebrachte meningen, suggesties en voorstellen moeten worden

meegenomen. De commissie gaat er vanuit dat dit vervolgtraject medio 2016 dient te worden afgerond, resulterend in besluitvorming van de AK in september 2016.

In toenemende mate raakt de commissie overtuigd van de noodzaak om als kerk ook diaconaal/sociaal-maatschappelijk in ons dorp aanwezig te zijn en zo de kerk ook een missionaire uitstraling te geven. Dat kan uiteraard heel goed in een nieuwe locatie in het oosten van het dorp, maar ook in Eben Haezer, als daar meer ruimte beschikbaar komt door verplaatsing van activiteiten naar de 2^e locatie. De commissie adviseert in dit verband ook na te gaan of externe fondswerving hiervoor mogelijk is.

De commissie acht het essentieel, dat de gemeente met grote regelmaat wordt geïnformeerd over en wordt meegenomen met de ontwikkelingen. De commissie stelt in deze voor dat naar aanleiding van de besluitvorming in de AK een 3^e voortgangsbericht wordt opgesteld en het onderwerp ook aan de orde komt die door het CvK in januari wordt georganiseerd in verband met de actie kerkbalans.

De commissie stelt de AK voor op 10 december de volgende besluiten te nemen.

Voorstel besluit algemene kerkenraad

Preambule

De kerkenraad constateert dat de keuze van een decentraal model van gemeentezijn op 2 locaties, mits haalbaar, voor onze gemeente de beste mogelijkheden biedt voor gemeentebouw (eenheid van prediking en pastoraat, omzien naar elkaar, elkaar kennen/ontmoeten en realisatie van sociaal-maatschappelijke betrokkenheid als kerk in de samenleving) en het meest aansluit aan de Bijbelse visie over gemeentezijn. Uitgangspunt hierbij is dat centrale activiteiten zoals jeugd- en ouderenwerk, verenigingen, Emmaüswerk en andere tot dusver centraal geregelde evangelisatieactiviteiten centraal geregeld blijven. De kerkdiensten die kerkordelijk bezien vallen onder verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraden zullen na realisering van een 2^e locatie niet meer op wisselende tijden centraal, maar op 2 locaties op vaste tijden worden gehouden. Op deze wijze wordt in voldoende mate voorzien in het continueren van bestaande contacten en gelijktijdig uitvoering gegeven aan verdieping van de contacten op wijkniveau en een meer optimale gemeentebouw.

Besluit

Op grond van het voorgaande besluit de kerkenraad het volgende:

- Door een in te stellen projectgroep zal een projectplan opgesteld worden voor de realisatie van een 2^e vestiging van onze Hervormde Gemeente in Woudenberg op de eigen kavel in het Groenewoud. Hierbij dient uit onderzoek te blijken dat er een werkbare opzet mogelijk is die kan rekenen op voldoende draagvlak in de gemeente en financieel haalbaar is. Hiervoor is een aparte projectopdracht geformuleerd. In deze opdracht is ook een verkenning van alternatieve oplossingen opgenomen voor het geval dat de haalbaarheid van een 2^e locatie niet mogelijk blijkt. Hierbij worden ook suggesties vanuit de gemeente meegewogen. Het traject dient medio 2016 te zijn afgerond.
- De kerkenraad zal degenen die schriftelijk hebben gereageerd op de voorstellen op korte termijn uitnodigen voor een gesprek. Hierbij wordt gedacht aan groepsgesprekken waar de insprekers hun mening en suggesties nader kunnen toelichten.
- Op basis van de binnengekomen reacties zal door de kerkenraad een lijst van vragen en antwoorden worden opgesteld die de ambtsdragers kunnen gebruiken in hun communicatie met gemeenteleden en eventueel ook op de website kan worden geplaatst. Dit document zal regelmatig worden geactualiseerd.
- De kerkenraad een optimale communicatie en informatievoorziening naar de gemeente van groot belang en geeft de projectgroep mee daar nadrukkelijk aandacht aan te geven. Bij de samenstelling van de projectgroep zal hier ook rekening mee dienen te worden gehouden.
- Naar aanleiding van de besluitvorming op 10 december zal een 3^e voortgangsbericht worden opgesteld. Op de gemeentevening in januari zal hieraan ook aandacht worden geschonken.

- De kerkenraad wil ook nadrukkelijk aandacht schenken aan de mogelijkheden om de sociaal-maatschappelijke betrokkenheid van de kerk in het gehele dorp meer gestalte te geven. Daarbij dient zowel te worden gekeken naar de mogelijkheden die een 2^e locatie biedt als de mogelijkheden in Eben Haëzer bij realisatie van een 2^e locatie. Daarbij dient ook de mogelijkheid van fondswerving te worden meegenomen. De resultaten kunnen worden ingebracht bij de nadere afweging met betrekking tot de realisatie van een 2^e locatie.

Bijlage 2: Projectopdracht

Projectplan definitiefase ontwikkeling 2^e fase

Formulering projectopdracht

Stel een projectplan op voor de realisatie van een 2de vestiging van de Hervormde gemeente in Woudenberg op de eigen kavel in het Groene Woud. Hierbij dient uit onderzoek te blijken dat er een werkbare opzet mogelijk is die kan rekenen op voldoende draagvlak in de gemeente en financieel houdbaar is.

Scope:

Het projectplan dient in ieder geval te bevatten:

1. Programma van eisen en functies voor het gebouw. Daarbij in ieder geval uit te gaan van het gebruik voor kerkdiensten van een wijkgemeente en zalen voor bijeenkomsten waaronder catechisatie, mede ter ontlasting van Eben Haezer. Verder de mogelijkheden te onderzoeken voor een combinatie met andere functies, zoals een diaconaal/sociaal-maatschappelijk centrum en andere exploitatiemogelijkheden.
2. Een degelijke kostenopstelling, mogelijk in enkele varianten, waarbij ook de mogelijkheid wordt gezien van het overnemen van inventaris van gesloten of te sluiten kerken en van externe fondswerving.
3. Een financieringsplan voor de exploitatie van het gebouw over een langere periode.
4. Een opzet voor de bestuurlijke inbedding van de verantwoordelijkheid voor het beheer en gebruik van het gebouw, uitgaande van de continuering van een centrale begroting voor het geheel van onze Hervormde gemeente, beperkte wijkbudgetten voor specifieke activiteiten, praktische coördinatie van het algemeen beheer van onze overige gebouwen i.r.t. EH. Hoe worden de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de wijken geregeld m.b.t. het gebruik van het gebouw.
5. Een voorstel voor rooster van gebruik voor de erediensten van de beide wijken i.r.t. het gebruik van de bestaande kerk en het verwachte effect op het draagvlak in de gemeente en het verlangen om de eenheid tussen de beide wijken te bewaren.
6. Een voorstel voor het verwerven van voldoende draagvlak in het geheel van de gemeente indien dat nog niet kan worden aangetoond bij de presentatie van het projectplan.
7. Een verkenning van alternatieve oplossingen (voor de ruimteproblematiek om het functioneren van de wijken met grotere zelfstandigheid en in hun diversiteit goed te faciliteren) indien de haalbaarheid niet mogelijk blijkt.

Buiten de scope van de opdracht liggen:

8. De bestuurlijke structuur van het jeugdwerk en de activiteiten die onder de andere Organen van Bijstand van de AK vallen.
9. Samenwerking met andere kerkgenootschappen of organisaties, tenzij de opdrachtgever hiermee kan instemmen. Dit dient in de ideefase getoetst te worden indien zich dat zou voordoen.

Aanpak

- De projectgroep voert deze opdracht zelfstandig uit en rapporteert tussentijds aan het GM van de AK.
- Er is een beperkt budget van EUR 5.000 beschikbaar voor extern onderzoek. Voor het aangaan van een verplichting dient akkoord te worden gegeven door de opdrachtgever resp. het College van Kerkrentmeesters.
- Het financieringsplan dient in overleg met het College van Kerkrentmeesters te worden opgesteld.
- Het onderzoek naar diaconaal/sociaal-maatschappelijke aspecten dient in overleg met het College van Diakenen te worden gedaan.
- De projectgroep wordt gevraagd om de nodige communicatie over het plan met de gemeente te verzorgen i.o.m. de opdrachtgever.
- De projectgroep dient eventuele contacten met de burgerlijke gemeente samen met het College van Kerkrentmeesters te doen. Overige externe contacten kan de projectgroep zelfstandig aangaan en naar eigen inzicht vooraf afstemmen met de opdrachtgever.

Planning

Het projectplan dient uiterlijk in mei 2016 opgeleverd te worden.

Samenstelling van de projectgroep

- Een diaken (Rijk Beumer) vanwege diaconaal/sociaal maatschappelijke aspecten en ouderen
- Gerald v.d. Linden (communicatieve aspecten en jeugd)
- Willem v. Grootheest (voorzitter)
- Wil van Duijvenbooden (secr.)
- Jaap de Jong
- Christiaan v. Beusekom
- Jos van der Lee
- Jan Laseur

Opdrachtgever

De AK is opdrachtgever en wordt vertegenwoordigd door het GM.

Bijlage 3a Visiekaart

Hervormde Gemeente Woudenberg *Algemene Kerkenraad*

www.facebook.com/hervormdwoudenberg

www.hervormdwoudenberg.nl

In onze visie op de gemeenteontwikkeling staat het begrip 'RUIMTE' centraal

RUIMTE...

Voor het Woord van God

- Naar binnen en naar buiten
- In twee wijkgemeenten van één hervormde gemeente

Een tweede kerkelijk centrum biedt kansen voor verdieping en verbreding van de gemeente: **Kerkzijn+**. Om kerk in de buurt te zijn; in het centrum en in het oosten van het dorp ruimte te hebben voor de omgeving en geborgenheid te bieden, elkaar te kennen en zelf gekend te worden. Dat geeft een +.

We hebben kansen

- Er is een doorgaande uitbreiding van woningbouw in het oosten van het dorp
- Een sterke gemeente met 2 robuuste wijken
- Goede interne verhoudingen
- De brede hervormd-gereformeerde koers is voluit geaccepteerd

We zoeken ruimte voor ontwikkeling en groei

vanuit onze Bijbelse opdracht

- verbreding van het Woord van God; versterking van Zijn gemeente
- uitwerking in Woord en Daad – Zondag en doordeweeks
- verbinding met alle mensen om ons heen: Gemeenschap in de breedte
- elkaar kennen en gekend worden

in samenkomsten en activiteiten in verschillende vormen

- Kerkdiensten
- Ontmoeting (koffie en drankje, receptie, ...)

- Onderwijs (catechese, informatie, demonstratie en instructie,)
- Vergaderingen, verenigingen, enz
- Dienstverlening (kinderopvang, voedselbank, stembureau, e.d.)
- Ontspanning (koffiehoek, leesruimte, jeugdplek, hobbyruimte voor jong en oud)

Daarom is uitbreiding van gebouwen nodig en duidelijke wijkstructuur. Zichtbaar en herkenbaar, merkbaar aanwezig. Werkzaam zijn in het hele dorp. Rond de Bijbel en voor de buurt in het centrum en in de nieuwbouw

Bijlage 3b

Visie op de gemeente

26 augustus 2015

Wie zijn we en waar we staan we

Wij zijn een Hervormde gemeente binnen de PKN die zich rekent tot de richting van de Gereformeerde Bond (GB). De circa 2000 leden, verdeeld over 2 wijken, vertegenwoordigen de GB in zijn volle breedte. Beide wijkgemeenten maken gebruik van de dorpskerk, waar 's zondags door iedere wijk 2 diensten worden belegd. Tot enkele tientallen jaren terug hadden de wijken nagenoeg een gelijk profiel. Geleidelijk is de wenselijkheid van verbreding van het profiel toegenomen, versterkt door de uitloop van leden naar andere kerken. In 2004 heeft de Algemene Kerkenraad (AK) besloten om meer rekening te houden met deze ontwikkelingen en te komen tot een modale nuancering. Wijk I heeft zich vervolgens ontwikkeld tot een klassieke GB gemeente, terwijl in wijk II een versnelde ontwikkeling ingezet is naar een GB gemeente met een meer eigentijdse vormgeving. De wijken hebben geografische grenzen, maar het is mogelijk zich aan te sluiten bij de wijkgemeente van eigen keuze. We zijn door de jaren een door God gezegend ondanks tegenslagen die er ook zijn geweest. We mogen vaststellen dat we met elkaar een actieve en betrokken gemeente zijn met een sterke onderlinge verbondenheid die de verschillen overspant. De 'grote kerk' heeft op de kerkelijke kaart van Woudenberg terecht die aanduiding en positie altijd gehad en behouden.

Visie op de toekomst van de gemeente

De AK ziet de volgende doelen voor de toekomst van onze Hervormde gemeente:

- De kerk heeft de Goddelijke opdracht met Zijn Woord naar de mensen te komen. "Dicht bij mensen met het Woord de gemeente bouwen."
- Waar de kerkorde spreekt over de gemeente wordt altijd de wijkgemeente bedoeld. Het is in het belang van een gezonde gemeente dat wij ons ook in die richting ontwikkelen.
- Als gemeente samen "huisgezin Gods" zijn, waarbij de leden van de gemeente elkaar kennen en tot hand en voet kunnen zijn. Dat vraagt om een kleinschaliger opzet met benadrukking van het wijkgebonden kerken. Dit bevordert ook de eenheid van prediking en pastorale zorg. De gemeente wordt beter gevormd en opgebouwd en heeft meer zorg en oog voor elkaar. Een groot deel van de gemeente kerkt tijd- en niet wijkgebonden. Dit belemmert, mede door de grootschaligheid van de gemeente, het als "een huisgezin Gods" samen gemeente zijn met onderlinge betrokkenheid. Te vaak worden nieuwe leden niet herkend en afwezigheid van trouwe leden niet of te laat gesignaleerd.

- Samen één Hervormd-Gereformeerd Woudenberg zijn, bediend door 2 wijkgemeenten die, in onderlinge verbondenheid en met wederzijds respect, ieder hun eigen identiteit gestalte geven ten dienste van de volle breedte van de gemeente, met ieder zijn eigen aanpak.
- De dorpskerk ligt in de oude dorpskern, op steeds grotere afstand van de forse uitbreiding van het dorp in oostelijke richting. Als gevestigde Hervormde gemeente, die als 'grote kerk' een leidende positie heeft in Woudenberg, zien wij daarom onze opdracht ook daar, in de recente en aankomende nieuwbouwwijken, aanwezig te zijn.
- Er liggen voor ons specifieke kansen om als Hervormde gemeente in de nieuwe wijk een nieuwe wijngaard te planten en Gods Koninkrijk ook daar zichtbaar te maken. Wij hebben een ruim perceel grond in eigendom, gelegen achter de Wartburgschool, waarop we mogen bouwen.
- Mede gekoppeld aan de verdere ontwikkeling van de wijken is er ook een toenemende behoefte aan de beschikbaarheid van "eigen" zaalruimte.
- Het kerkgebouw mag geen belemmering zijn voor de wijze waarop een wijkgemeente zijn kerk zijn en vieringen inricht, op eigentijdse of traditionele wijze.
- De huidige inrichting van de dorpskerk is niet goed geschikt voor de wensen van een gemeente met een meer eigentijdse opzet. De mogelijkheden voor onderlinge ontmoeting voor en na de kerkdienst zijn niet optimaal.
- Een bijkomend argument is dat Eben-Haëzer uit zijn jas is gegroeid en naar verwachting zullen de ruimteproblemen naar de toekomst alleen maar toenemen, omdat er geen goede mogelijkheden zijn voor uitbreiding. Deze nood wordt steeds dringender.

Een 2^e locatie

Deze visie en analyse leidt onmiskenbaar tot de positieve conclusie: realisatie van een 2^e locatie (kerkgebouw en nevenruimten) in het oosten van het dorp is goed voor de opbouw en versterking van onze Hervormde gemeente hier in Woudenberg en nog meer voor de wijk zelf en de mensen die daar wonen. Denk hierbij aan het sociaal-maatschappelijk dienstbaar zijn in de wijk. Wij zijn als kerk dicht bij de mensen zowel in het westen als in het oosten van het dorp, met eenheid van prediking en pastoraat in de beide wijkgemeentes met voldoende oog voor elkaar en ruimte voor verdere ontplooiing.

Diverse malen in het verleden, de eerste keer in de jaren '70 is gesproken over de wens en mogelijkheid om te komen tot een 2^e kerkgebouw. De laatste poging daartoe was in de periode 2010-2012. Beide wijkkerkenraden waren voor een 2^e locatie, maar pogingen daartoe slaagden niet door verschil van inzicht in de wijze van aanpak en hoe het gemeentelieven bij realisatie van een 2^e kerkgebouw gestalte zou moeten krijgen. Afsproken werd na 2 jaar tot een heroverweging te komen. Inmiddels is die termijn verstreken en is de situatie drastisch veranderd, waardoor nieuwe kansen ontstaan. In het oosten van het dorp wordt een nieuwbouwproject van circa 900 woningen gerealiseerd.

De AK en de wijkkerkenraden weten zich aangesproken door de opdracht om met Woord en Daad uit te gaan tot de mensen. We beseffen dat het voluit een geloofszaak is om zo'n grote stap te zetten. "Als de Heere het Huis niet bouwt, vergeefs zwoegen de bouwlieden eraan."

Dit alles overwegende is de AK samen met de wijkkerkenraden tot het besluit gekomen om het project 'ontwikkeling van een 2de locatie' weer op te pakken.

Haalbaarheid, risico's en tijdpad

- Zoals door het CvK aangegeven kan, gelet op afspraken met de burgerlijke gemeente, nieuwbouw in het oosten van het dorp niet eerder dan in 2017 worden opgestart. Dat geeft enige voorbereidingstijd.
- Realisatie van nieuwbouw zal, hoe dan ook, leiden tot een structurele verhoging van de uitgaven, die gedekt zullen moeten worden door extra inkomsten en terugbrengen van de huidige kosten.

Voor dit alles is voldoende draagvlak in de gemeente een absolute voorwaarde. Maximale aandacht voor communicatie met de gemeente over nut en noodzaak is dan ook essentieel.

- Het komende jaar 2016 moet het draagvlak in de gemeente voor dit project worden opgebouwd en getoetst. Bij alle betrokken geledingen dient voldoende vertrouwen in de haalbaarheid aanwezig te zijn en het vermogen en de bereidheid van de gemeente als geheel om de lasten blijvend op te brengen.
- Om de risico's en kosten te beperken zal maximaal moeten worden ingezet op multifunctionaliteit en medegebruik/huur door anderen om daardoor als kerkenraad ook in de toekomst flexibel te kunnen zijn in het beleid al naar gelang de omstandigheden.
- Om de kosten zoveel mogelijk te drukken zal een sober ontwerp van gebouw en inrichting noodzakelijk zijn. Eenzelfde benadering geldt voor onderhoud en beheer.

De Algemene Kerkenraad en de beide wijkkerkenraden hopen met deze visie u goed geïnformeerd te hebben en willen de komende tijd hierover graag met de gemeente in gesprek te gaan. Alleen samen zoekend naar de weg en biddend om geloof en kracht zal dit project slagen en kunnen bijdragen aan de opbouw van Gods Koninkrijk in ons dorp.

**Scenario's getoetst aan de visie van de algemene kerkenraad en draagvlak
(multicriteria-analyse)**

bijlage 4

Doelen	Ontwikkeling van de wijken			Ontwikkeling van de omgeving		Ontwikkeling draagvlak	
	Sterke gemeente met 2 robuuste wijken			Zorg voor de zwakken; aandacht voor de naasten	Ontmoeting met iedereen in de buurt	Eén Lichaam, twee armen	Continuïteit
Scenario's	Kennen en gekend worden	Eenheid prediking en pastoraat	Identiteit van de wijkgemeente (extern profiel)	Diaconaal / sociaal maatschappelijk actief	Laagdrempelige toegankelijk	Huidige verwachting van eenheid van de gehele Hervormde Gemeente	Financiële houdbaarheid
0	0	0	0	0	0	0	0
A	+	+	+	+	++	0/-	-
B	++	++	++	+	++	-	-
C	0/+	0/+	0	0/+	0/+	0/+	-

Scenario O

In dit scenario blijft de huidige situatie van het gebruik van de gebouwen ongewijzigd. Hierbij scoren alle doelstellingen nul en de andere scenario's worden hiertegen afgezet. Nul scenario is dus uitgangspunt, wat niet inhoudt dat er geen waardering is voor de huidige situatie. Een (+) betekent winst ten opzichte van de bestaande situatie. Een (-) betekent verlies ten opzichte van de bestaande situatie. De criteria zijn de vertaling van de visie van de AK.

Voor de AK is scenario 0 geen reëel alternatief omdat, ook al komt er geen 2e centrum, er toch veel gedaan zal moeten worden, omdat er sowieso sprake is van een tekort aan ruimte. Daarnaast komt deze nul-variant niet tegemoet aan de door de algemene kerkenraad vastgestelde Visie op de Gemeente. Er is voor gekozen dat deze zgn. nul-variant neutraal (=0) scoort op alle criteria om zo een referentie te hebben.

Scenario A: kerkzaal rouleert nm/avond

In dit scenario houdt wijk I de ochtenddiensten altijd in de dorpskerk en wijk II in de nieuwe kerk. Voor de middag/avonddiensten rouleren beide wijken over de 2 locaties. Eben-Haëzer wordt gebruikt door wijk I en centrale activiteiten. De zalen van het nieuwe centrum worden gebruikt door wijk II en voor centrale activiteiten. Het liturgisch centrum van de dorpskerk is verruimd en Eben-Haëzer is beperkt aangepast. *Deze optie pakt voor de wijkontwikkeling en diaconaal/maatschappelijke ontwikkeling positiever uit dan de huidige situatie. De juist voor het gemeentezijn zo belangrijke morgendienst is altijd een dienst van de wijk. De middag-/avonddienst zijn in dit kader van minder belang.*

Scenario B: gehele centrum wijk 2 en centrale activiteiten

Wijk 1 maakt alleen gebruik van dorpskerk/Eben-Haëzer en wijk II alleen van de nieuwe locatie. Centrale activiteiten worden verdeeld over beide locaties. Het liturgisch centrum van de dorpskerk is verruimd en Eben-Haëzer is beperkt aangepast.

Deze optie komt het meeste tegemoet aan de visie van de AK op alle criteria. De ervaren eenheid van de gemeente komt in dit scenario onder druk te staan; de eenheid van de hervormde gemeente moet in stand gehouden worden door centrale activiteiten.

Scenario C: geen 2^e centrum; grote verbouwing dorpskerk en Eben-Haëzer en Diaconaal ontmoetingspunt in het Dorpscentrum

In dit scenario komt er geen 2^e locatie en wordt gekozen voor een stevige uitbreiding en verbouwing van Eben-Haëzer, een verbouwing van het liturgisch centrum, aanbouw aan de kerk van een ontmoetingsruimte in de “kerktuin”, waar enkele honderden mensen elkaar kunnen ontmoeten en het creëren van parkeerruimte in de “kerktuin”. Ook het inrichten/kopen van een Diaconaal ontmoetingspunt in het centrum van het dorp.

In deze optie zullen de wijken zich in de loop van de tijd ook verder zelfstandig ontwikkelen, zij het misschien wat minder geprononceerd, omdat door de gedwongen ruimtedeling de ontwikkelingsmogelijkheden beperkter zullen zijn en een deel van de gemeente hoe dan ook tijdgebonden blijft kerken; het wijkgebonden kerken neemt wel verder toe. Het gebruik van Eben-Haëzer blijft in grote lijnen gelijk. Voor diaconaal-maatschappelijke activiteiten moet elders in het dorp een faciliteit worden gevonden. Dit alles maakt dat de kosten van dit alternatief behoorlijk hoog uitkomen.

Criteria

Feitelijk is sprake van een multicriteria-analyse zoals die bijvoorbeeld vaak wordt gebruikt bij milieu-effectrapportages. In de praktijk blijkt zo’n multicriteria-analyse een heel geschikt afwegingsmechanisme. Je kan het nog complexer maken door tussen de criteria te gaan wegen. Bijv. “ik geef - kennen en gekend worden-2x zo veel gewicht als de andere criteria.” Dat is hier niet gebeurd. De criteria zijn onderling niet gewogen en mogen dus niet opgeteld worden.

De criteria zijn rechtstreeks ontleend aan de visie van de AK op een 2^e locatie en de daaruit afgeleide kernboodschap als verwoord in het 4^e voortgangsbericht. Gelet op de reacties vanuit de gemeente is additioneel hieraan toegevoegd als criterium de zorg voor het gemeentebreed uit elkaar groeien en elkaar niet meer zien. Feitelijk is dit het draagvlakcriterium. Het andere van uit het draagvlak aangedragen punt is de financiële haalbaarheid. Aangezien dit (buiten het nulscenario) per scenario niet verschilt is dit niet als onderscheidend criterium opgenomen in de multicriteria-analyse.

Kennen en gekend worden

Dit criterium is intern gericht. Men kent de mensen die in de kerk komen en men kent jezelf ook. Je merkt wanneer mensen afwezig zijn en merkt nieuwe gezichten op. Je weet er een probleem zijn; deelt in vreugde en verdriet. De wijkgemeente is als een familie, een huisgezin Gods.

Eenheid van prediking en pastoraat

Dit betreft niet alleen het pastoraat vanuit de ambtsdragers, maar ook vanuit het ambt aller gelovigen. Men zit in dezelfde dienst onder hetzelfde Woord en kan met elkaar daarover in gesprek.

Identiteit van de wijk

De criterium is er op gericht in welke mate de wijkgemeente zichzelf kan zijn. Heeft de wijk voldoende mogelijkheden om zichzelf vorm te geven zoals in het eigen wijkbeleidsplan is weergegeven en zoals men graag naar buiten wil uitstralen.

Diaconaal-maatschappelijke betrokkenheid

Dit criterium gaat over het omgaan met de medemens in zijn of haar dagelijkse doen en laten; in het bijzonder ook er voor hen zijn in hun moeilijkheden en problemen. Niet alleen voor medegelovigen maar ook voor hen die daar (nog) buiten staan en niet kerkelijk betrokken zijn.

Laagdrempelig/er zijn voor de buurt

Als kerk hebben we in Woord en Daad (één woord: DABAR) een Woord voor de wereld. Voor alle mensen om ons heen. Dat willen we uitstralen en door daarvoor ruimte te scheppen en activiteiten te ontplooiën om daar gestalte aan te geven. We willen we geen drempels opwerpen voor de buurt, rand- en buitenkerkelijken om het kerkelijk centrum binnen te lopen en activiteiten te bezoeken. Belangrijk hierbij vanuit de kerk hierbij betrokken zijn de buurt zelf ook kennen en er zelf ook wonen.

Eenheid van het geheel van de hervormde gemeente Woudenberg

Dit is feitelijk het draagvlakcriterium. Vanuit de gevoerde gesprekken en output van gemeenteavonden blijkt dat het grote zorgpunt van een aantal gemeenteleden is, dat door de 2^e locatie de wijken meer gescheiden van elkaar zullen optrekken en dat men gemeenteleden die men nu regelmatig ziet, na realisatie van een 2^e locatie niet meer ziet. Het is in sterke mate een gevoelsargument.